

Uczeń twórcą – nauczyciel przewodnikiem Paradygmaty współczesnej edukacji

Zdzisław Nowakowski
z.nowakowski@ckp.edu.pl
21 września 2018

Kontekst zmian w systemach edukacji

Innowacyjna gospodarka

Nowe kompetencje

Nowe trendy w dydaktyce

**(nowa technologia, która zmienia i wzbogaca
procesy uczenia się)**

Czy nasze szkoły są nowoczesne czy są dwustuletnim skansenem?

Marzena Żylińska – zajmuje się metodyką, neurodydaktyką
oraz twórczym wykorzystaniem nowych technologii w edukacji.

<https://www.juniorowo.pl/czy-nasze-szkoly-sa-nowoczesne-czy-sa-dwustuletnim-skansenem/>

Najważniejsze przesłania...

- ❑ W modelu szkoły **TRANSMISYJNEJ** aktywny jest nauczyciel, uczniom zaś przypada rola biernych odbiorców wiedzy.
- ❑ Uczymy się wtedy kiedy jesteśmy **AKTYWNI**.
- ❑ Nie te dzieci odniosą w dorosłym życiu sukces, które w szkole nastawionej na odtwarzanie podanej wiedzy, dostają piątki i szóstki. Sukces w życiu mogą odnieść ludzie, którzy w szkole rozwiną własne **PASJE**, którzy wierzą w siebie i którzy **LUBIĄ SIĘ UCZYĆ**.
- ❑ Musimy nauczyć dzieci, że mogą w życiu realizować własne **MARZENIA**, w przeciwnym razie ktoś w przyszłości zatrudni je do realizacji swoich.

W życiu pytania zadają Ci, którzy nie wiedzą, w szkole... jest odwrotnie

Przejmowanie odpowiedzialności za własne uczenie się

Witold Kołodziejczyk – redaktor naczelny miesięcznika
„Edukacja i Dialog”

<http://edukacjaprzyszlosci.blogspot.com/2018/05/przejmowanie-odpowiedzialnosc.html>

Najważniejsze przesłania...

- ❑ Ważnym przesłaniem szkoły powinno być przygotowanie uczniów do przejęcia **odpowiedzialności za własny rozwój**.
- ❑ Jak to osiągnąć?
  - ❑ Własnym przykładem
  - ❑ Tworzyć na lekcjach wychowawczych wspólnie z uczniami plany na przyszłość
  - ❑ Rozwijać pozalekcyjną pracę uczniów
- ❑ Uczymy się i rozwijamy poprzez doświadczenia i eksperymenty, konstruowanie urządzeń, wycieczki do muzeów, zajęcia w centrach nauki, uczestnictwo w kołach zainteresowań

Bądźmy odważni wobec wyzwań XXI wieku

Joanna Alicja Stocka – dr psychologii, nauczycielka biologii,
dyr. XXI LO im. Hugona Kołłątaja w Warszawie

**[https://edunews.pl/badania-i-debaty/opinie/4282-
badzmy-odwazni-wobec-wyzwan-xxi-wieku](https://edunews.pl/badania-i-debaty/opinie/4282-badzmy-odwazni-wobec-wyzwan-xxi-wieku)**

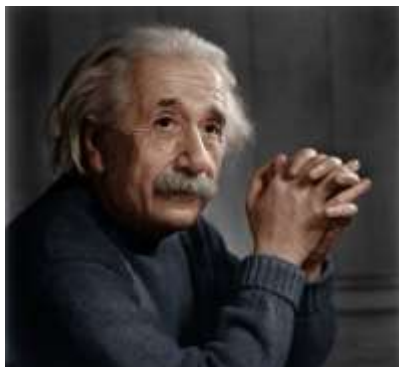
Najważniejsze przesłania...

- ❑ Rzeczywistość XXI wieku według licealistów:
  - ❑ Zmiana, szybki rozwój technologii i nauki, świat wirtualny, zaburzenia komunikacji międzyludzkiej, wielopłaszczyznowe interakcje, rozwiążłość i nieskrępowanie, wolność wyrażania samego siebie, demokracja, powszechny dostęp do informacji, indywidualizm, wyścig szczurów, brak wyobraźni, zaburzony światopogląd, kapitalizm, konflikty.
- ❑ **SŁUCHAJMY SIEBIE NAWZAJEM**, to podstawa w relacjach nauczyciel - uczeń.
- ❑ **Ciekawość odkrywcy i odwaga.**

Warto także zacytować

Nigdy niczego nie nauczyłem swoich studentów. **Tworzę im jedynie warunki, w których mogą się uczyć**

[Albert Einstein]

Innowacyjność to naturalny stan mentalny dzieci sieci

[Don Tapscott: *Growing Up Digital*]

Kompetencją przyszłości będzie **kreatywne myślenie**.

Najważniejsze to mieć dobry pomysł i umieć wyjść poza schemat. Całą resztą zajmą się maszyny (zaprogramowane komputery i roboty), które pod wieloma względami są dokładniejsze i wydajniejsze niż człowiek.

[Marc Cuban]

Paradygmaty współczesnej edukacji

- ❑ Uczeń **także TWÓRCA**, a nie tylko uczestnikiem procesu dydaktycznego
  - ❑ **indywidualizacja** (personalizacja) – własny styl i tempo uczenia się, samodzielność korzystania z zasobów edukacyjnych, nadążanie za zmieniającym się światem....
- ❑ Nauczyciel **także PRZEWODNIKIEM** ucznia w realizacji jego zamierzeń edukacyjnych
  - ❑ podsyćanie naturalnej ciekawości, zachęcanie do poszukiwań i zadawania pytań, pozostawienie czasu na znalezienie odpowiedzi i wreszcie pomaganie
- ❑ „Szkoła” **także w PRZESTRZENI POZASZKOLNEJ**
  - ❑ odchodzenie od transmisyjnego modelu nauczania (uczniowie w klasie na kolejnych 45-minutowych lekcjach)

Paradygmaty współczesnej edukacji

- ❑ **Technologia nie jest celem**, ale **środkiem** do osiągnięcia lepszych efektów uczenia się, czyli **budowania wiedzy**
- ❑ **Uczenie się** jest konstruowaniem własnych struktur wiedzy, a **rozwiązywanie problemów** (np. z użyciem technologii) jest **drogą do budowania nowej wiedzy**
- ❑ **Konstruktywistyczne** teorie uczenia się i nauczania są nadal aktualne, co więcej – obecnie dzięki technologii łatwiejsze w realizacji

Istota procesu nauczania-uczenia się opiera się na założeniu, że uczniowie powinni przyswajać sobie podstawy usystematyzowanej wiedzy oraz zdobywać określone umiejętności, zarówno w drodze samodzielnych poczynań badawczych, jak i w drodze działalności prowadzącej się do przyjmowania niektórych informacji w postaci gotowej

Paradygmaty współczesnej edukacji najprostsze podsumowanie

Aktywny uczeń, który **chce i potrafi** uczyć się samodzielnie, współpracując z innymi

Aktywny nauczyciel, który tworzy warunki, w których uczniowie mogą się uczyć

Aktywna i otwarta na świat szkoła – budynek szkolny nie jest jedynym miejscem, w którym uczeń zdobywa wiedzę

Kompetencje (cyfrowe) uczniów

Rozwój kompetencji cyfrowych **uczniów** (skupionych na aspektach technicznych i użytkowych – np. związanych z obsługą urządzeń cyfrowych oraz umiejętnościami komunikowania się i wyszukiwania informacji) powinien wynikać z potrzeby rozwoju kompetencji **społecznych oraz osobistych**.

Przede wszystkim celem edukacji formalnej jest spowodowanie, aby **uczeń chciał i potrafił się uczyć, aby potrafił poradzić sobie w dorosłym życiu**.

- Krytyczne myślenie i odpowiedzialność za własne uczenie się
- Kreatywność i innowacyjność – np. technika Walta Disneya* (marzyciel, realista, krytyk)
- Dostrzeganie problemów i budowanie wiedzy
- Interdyscyplinarność – np. model STEAM (nowe podejście do uczenia się)
- Współpraca w grupie

TIK wspiera rozwój tych kompetencji

*<http://golczyk.com/kreatywne-myslenie-technika-walta-disneya/>

A może... rewolucja w uczeniu się?

Nauczanie **interdyscyplinarne** w miejsce nauczania przedmiotowego

Model STEAM

- Science
- Technology
- Engineering
- Art
- Mathematics

Pełny wymiar
KONSTRUKTYWIZMU

Kształcenie wyprzedzające

Ważne pytania

Czy obecny system edukacji przystaje do dynamicznych zmian zachodzących we współczesnej gospodarce?

Czego w tym systemie brakuje?

Ważne pytanie

Co my jako nauczyciele, możemy zrobić tu i teraz, w tej rzeczywistości, nie czekając na kolejne zmiany programów nauczania, aby jednak ograniczyć transmisyjny model szkoły?

Co powinno pojawić się w to miejsce?

Dziękuję za uwagę

z@nowakowski.edu.pl